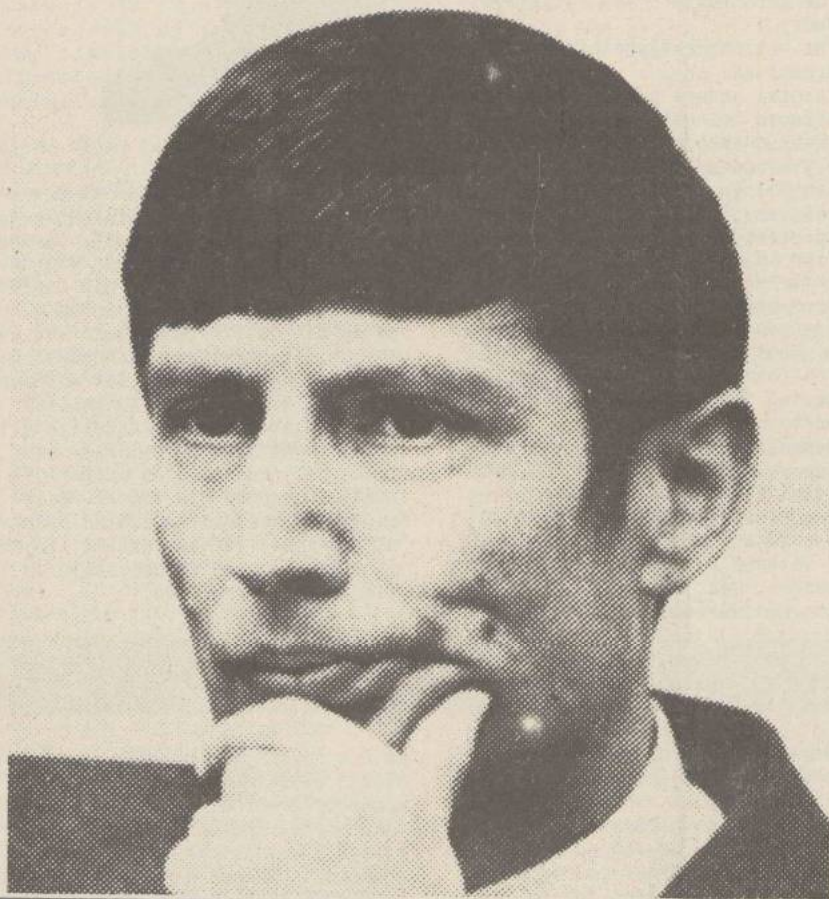

NAIT SOEZ'N

ORGAAN VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND
DEC. 1977 6^e JAARGANG NR. 17 50 CENT

CDA~VVD

kabinet?!

Dat is 'm. Afhankelijk van het moment waarop je deze krant uit de bus trekt kun je een uitroepteken of een vraagteken achter deze zin zetten. Maar waarschijnlijk niet meer voor lang. Want de kans dat Dries van Agt Neerlands nieuwste premier wordt, is groot. Maar ja, Dries twijfelt nog aan z'n bekwaamheden (hij is niet de enige), vooral op economisch gebied (daar in ieder geval).

"Triest", "rechts", "een ramp". Diverse kwalificaties zijn er de afgelopen weken als pepernoten uitgestrooid over het regeerakkoord tussen VVD en CDA. Maar hoe je het ook noemt, één ding staat vast: dit akkoord is onaanvaardbaar!
De sociaal-economische paragraaf (niet voor niets het deel van het regeerakkoord waarop de verdeeldheid der CDA-geesten duidelijk bleek) kenmerkt zich door een volledige ontkenning van alle eisen waarvoor arbeiders en vakbeweging, mensen uit de sociale voorzieningen en de studentenbeweging zich al jaren (ook onder het vorig kabinet) inzetten.
Laten we eens kijken wat voor suikergoed Sint Dries en Piet Wiegel ons voorzetten.

Vervolg op pag 2

in dit nummer:

UK-bestuur

De UK van 18 mei zal zowat niemand zich meer herinneren. Henk Tameling, vroeger adviseur namens de GSB in het CvB, doet dat wel. Hij solli citeerde op de geplaatste advertentie, waarin gevraagd werd naar een student voor het stichtingsbestuur van de UK. Om 'begrijpelijke redenen' werd hij afgewezen. Pag. 5.

Herpro

Op de pagina's 6 en 7 deel 3 uit onze serie over het wetsontwerp herstructurering WO. Dit maal over de historische en maatschappelijke achtergronden van de wet.

Voorziening

Een inlegvel deze keer. Helemaal gewijd aan de discussie over de toekomst van de studentenvoorzieningen. De commissie studentenvoorzieningen van de academische raad produceerde een tweetal rapporten, waarover nu binnen de fakulteiten, en in januari in de universiteitsraad gesproken gaat worden. De studentenvoorzieningen; broodnodig en toch elitair?

PAW

Democratiseringsparikelen deze keer bij de pedagogen. En net als de vorige keer toen we het over Letteren hadden gaat het er nu weer om de invloed van de studenten in de vakgroepen.

Op pagina 10: een tijdbom onder een democratische structuur?

Verder

En verder in dit nummer:

- De verkiezingen in Suriname gingen bijna ongemerkt aan het moederland van weleer voorbij. Rob Verhage was erbij, en schreef erover. Pagina 9
- De laatste Nait Soez'n van het herdenkwaardige jaar 1977...De redactie wanst een ieder een prettige kerst, en een gelukkig nieuwjaar toe. Over een maand komen we weer terug.

KABINETSFORMATIE

vervolg van pagina 1

In het regeer-akkoord staat dat er in ieder geval 4 miljard extra, bovenop de al lopende '1%-operatie' bezuinigd moet worden. Daarnaast wordt de deur naar verdere bezuinigingen wagenwijd opengezet. Immers, "de lasten van het bedrijfsleven" moeten verlaagd worden, "de rendementen worden centraal" gesteld. Iedereen weet, wat dit betekent: m.b.v. subsidies van het rijk zullen de winsten van de grote ondernemingen nog verder omhoog gebracht worden. De bewapeningsuitgaven moeten tot 1980, naast natuurlijk prijskompensatie, in ieder geval met 1 miljard stijgen.

Al het geld wat hiervoor nodig is zal weggehaald worden bij de kollektieve voorzieningen en de sociale uitkeringen. Dat onderwijs ook flink zal moeten bloeden is al expliciet aangekondigd.

Kortom, naast de 4 miljard, ligt het in de bedoeling nog vele extra miljarden te bezuinigen. (Door Duisenberg is het getal van 15 (vijftien!) miljard al genoemd.

En dat terwijl er al zoveel kritiek was op de weg die CDA-PvdA waren ingeslagen. De onderwijsmanifestatie van de vakbonden (24 sept. j.l.) en de acties in de gezinsverzorging zijn voor zich sprekende voorbeelden.

Geen opheffing van de studentenstops, geen uitbreiding van het personeelsbestand, zodat een daadwerkelijke aanpak van onderwijsproblemen als selectie, op zich laat wachten. Geen aanpak van de ruimtenood, massalere hoorkolleges, afkalking van de studentenvoorzieningen, en zeer waarschijnlijk een zeer harde opstelling

inzake de herstructurering (5-jarige cursusduur).

Dat wordt het onderwijsbeleid van de VVD-CDA-combine.

Op een aantal andere punten is het regeerakkoord beangstigende stil. Van de neutronenbom hebben ze bij het CDA-VVD nog nooit gehoord. Of misschien wel van gehoord, maar zwijgen er liever over dat ze dwars tegen de protesten in, dit wapen toch wel willen installeren?

Het abortus-vraagstuk - een bekend taboe voor het CDA - zal nog langer op een deugdelijke regeling moeten wachten. Want, anders dan in de PvdA CDA, D'66-formule, kan het CDA nu in der regering (met haar 10 zetels) elke abortuswet tegenhouden.

Dit samengaan van CDA en VVD roept bij velen weer de herinnering op aan het kabinet Biesheuvel. Ook toen waren het confessionelen met liberalen (toen nog gesecondeerd door het inmiddels vergane DS'70) die de scepter zwaaiden. Maar toen ook gaf de bevolking een duidelijk antwoord.

Wiegel

Biesheuvel werd uit het Catshuis gezet; en de studentenbeweging vormde met haar f1000,- boycot een van de stuwende krachten achter dat verzet. En zonder nostalgisch te worden, kunnen we uit het verleden best wat leren. Op dit hernieuwde samenspel van CDA en VVD past slechts één antwoord en dat is niet slapjes concessies doen aan het CDA en vriendelijk glimlachen tegen Sint Dries, maar een sterke parlementaire en buiten-parlementaire oppositie voeren. Waar Van Agt en Wiegel verwachten sterke 'maatschappelijke tegenstand' tegen hun plannen op te roepen, zijn ze inderdaad gewaarschuwd.

Kort nieuws

Nbom

Op 17 december a.s. organiseert de plaatselijke werkgroep 'Stop de Neutronenbom' in het centrum van de stad, op de Grote Markt, een culturele manifestatie. Op tredens zullen dan verzorgd worden door o.a. het GSB-koor 'Voorwaarts' en het ANJV-koor. Tevens zullen er natuurlijk een hoop handtekeningen opgehaald gaan worden. Help mee, meld je bij het plaatselijke initiatiefcomité, of bij de GSB.

Mensen die op de Universiteit met de actie tegen de invoering van de neutronenbom aan de gang willen, kunnen terecht bij, of zitting nemen in, het Universitair-comité 'Stop de neutronenbom'. Maandag 19 december om half vijf 's middags vergadert zij op het GSB-kantoor aan de Visserstraat 46.

De actie 'Stop de neutronenbom' loopt als een trein. Onlangs kwam het bericht binnen dat het aantal handtekeningen de 300.000 gepasseerd was! Mensen die nog met volle lijsten op zak lopen, kunnen die inleveren op het GSB-kantoor. Om een overzicht te krijgen van hoe hard de actie loopt het volgende staatje:

na 2 weken: 5.000 handtekeningen
na 4 weken: 10.000 handtekeningen
na 6 weken: 20.000 handtekeningen
start volkspetitie.

na 8 weken: 50.000 handtekeningen
na 10 weken: 100.000 handtekeningen

Inmiddels zijn er al over de 100 plaatselijke werkgroepen, en vele buurten in de stad Groningen zijn er ook nog buurtcomité's. Ondertussen is ook het tweede nummer van het N-bulletin verschenen. Dit nummer staat vol met stukken over de houding van de nederlandse regering ("Nederlandse regering ontwijkt haar verantwoordelijkheid") en met bijdragen van adherenten. (Kardinaal Alferink, Prof. Berkhof, NVV-je, LOG, VVD1 etc.) De prijs van het bulletin bedraagt f2,-.

ANJV

Op 16 december a.s. organiseert het ANJV in Huize Maas een Indonezië-avond onder de leuzen "Geen piek voor de suharto-kliek" en "Vrijheid voor Sukatno en alle andere politieke gevangenen". Sinds de fascistische staatsgreep van generaal Suharto in 1965, zijn er vele duizenden progressieve mensen op verdachte wijze 'verdwenen' en zijn er veel in de gevangenis gegooid of vermoord. Een van hen, van wie al sinds jaren niets meer vernomen is, is Sukatno, leider van de Indonesische zuster-organisatie van het ANJV.

De eis "Geen piek voor de Suharto-kliek" slaat duidelijk op de economische verbindingen die Nederland nog altijd met Suharto onderhoudt. Elk jaar veer gaan vele miljoenen gulden naar het corrupte regime in Djakarta, zonder dat de bevolking daar ook maar iets beter van wordt.

Sprekers op deze Indo-nesie-avond zullen zijn Patio Koster en Wim Jurg, distriktsbestuurder van het ANJV. De avond begint om 8 uur, en de toegangsprijs bedraagt f3,-.

NAIT SOEZ'N

UITGAVE VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND

Nait Soez'n. Tweewekelijkse orgaan van de GSB. Abonement '77-'78: f25,-. Inclusief lidmaatschap GSB, reis- en reductiebureau, maandblad Student.

Redactie: Peter de Vries, Jan Koers en Loes Steensma.

Fotografie: Theo Monoan en Bart Onnes.

Medewerkers: Henk Tameling, Richtje Lameris, Bert Meyberg, Geert Berghuis, Pierre Karsten, Jan van der Bey.

Druk: C. Regenboog. Zoutstraat 14.

Geen personeel

U-raad laat vakdidaktiek in de kou staan

De vergadering van de universiteitsraad op 25 november j.l. was een wel heel erg snelle aangelegenheid. Een hamerstukkenaffaire, die slechts twee uur duurde. Bijzonder kwalijk was echter wel dat de meerderheid van de universiteitsraad het door de GSB ingediende ordevoorstel om de zaak van de personeelstoewijzing aan vakdidaktiek/maatschappijleer, op de agenda te plaatsen, opnieuw wegstemde. Verder liet Weening (pro-fractie's) in de rondvraag merken dat de verhalen in de Universiteitskrant over informatieverstrekking aan politie en inlichtingendienst, toch iets te ver gaan. Hij vroeg het CvB om opheldering.

Opnieuw begon de vergadering met het behandelen van het ordevoorstel van de GSB om vakdidaktiek/maatschappijleer op de agenda te plaatsen. Die behandeling was nodig, omdat de vorige keer bij de stemming over het ordevoorstel de stemmen staakten. Reglementair moet er dan de volgende vergadering over gestemd worden.

In zijn pleidooi wees Kees van der Helm van de GSB-fractie op de illegaliteit van de wachtlijst die er bestaat bij deze interfacultaire lerarenopleiding.

Wettelijk is het verboden om hier een wachtlijst aan te houden. Ook wees hij de raad op het feit dat het College van Bestuur al sinds 8 juni op de hoogte is van het personeelstekort, en nog steeds zeer weinig heeft gedaan om de raad erover te informeren of om er werk van te maken. Er ligt al tijden een aanvraag van uitbreiding met 2,3 formatieplaats van het personeelsbestand.

Argumenten als geen informatie rond deze zaak die, het is onvoorstelbaar, opnieuw gebruikt werden door zowel de WP-fractie, als de Progressieve Studenten Federatie werden ontkracht door Kees van der Helm. Hij wees erop dat in elk geval het CvB, en de leden van de

commissie's begroting en Onderwijs en Wetenschappen, informatie over deze zaak hadden gekregen. (Tenslotte zit je daar niet een beetje voor jezelf, weet je wel). Bij de stemming werd het ordevoorstel opnieuw verworpen. De PSF, WP, en TAP-fractie, lieten de studenten van vakdidaktiek opnieuw in de kou staan. (En dat met dit weer)

UCW

Voor de benoeming van een lid in de Universitaire Commissie voor de Wetenschapsbeoefening (UCW), stonden twee studenten kandidaat. Jouke Jan de Boer van de GSB en W.J. Anema van de PSF.

Na een pleidooi van Kees van der Helm om J.J. de Boer in deze commissie te kiezen, meende de PSF dat hetzelfde pleidooi opging voor hun kandidaat Anema. Op de vraag van de GSB wat de visie van de PSF met betrekking tot de wetenschapsbeoefening dan wel inhield, moest deze fractie het antwoord schuldig blijven. Weening (pro-fracties) liet merken dat hij een duidelijke voorkeur had voor een GSB-er in de UCW, en dat doet deugd. Jouke Jan de Boer werd tenslotte gekozen met 19 stemmen voor, en 15

Jouke Jan de Boer: Commissie Wetenschapsbeoefening.

tegen.

overleg

Door de PSF werd ter vergadering een motie ingediend. Hierin werd gevraagd om de raadsleden beter te informeren over de meningen van de diverse faculteiten met betrekking tot de ontwikkelingsplannen en de intentionele begroting. (Zie NS nr. 16) Verder werd gevraagd om uitbreiding van het overleg met de faculteiten over deze zaken. De motie werd zonder stemming aanvaard, en het CvB deelde direkt al mee dat het extra overleg met betrekking tot de ontwikkelingsplannen al gepland was op 4,5, en 6 januari. De besluitvorming over deze zaak vindt plaats op 25 januari

Tot slot nog goed nieuws voor de fanatieke sporters onder ons. Bij het sportcentrum wordt een luchthal geplaatst, waaronder zich twee tennisbanen gaan bevinden.

J.K.

Foto: Theo Mensen.

De GSB-fractie in de Universiteitsraad, met van links naar rechts: Hendrik Sniijders, Jouke Jan de Boer, Kees van der Helm, Jaap Tolsma en Nikki Langendijk.

Kan een student met één zekerheidspakket het hele jaar op vakantie?

Voor slechts vier tientjes kan een student onbezorgd zijn been breken, moeraskoorts krijgen, overrompeld worden door bandieten en andere desastreuze vakantie-ervaringen opdoen, het SSGZ zekerheidspakket komt voor de kosten op. Zelfs wanneer de rugzak waarin de polis zich bevindt onverhoeds vlam vat. En dat voor een heel jaar!

Stichting SSGZ 1970.
Centrale administratie,
Stadhouderskade 140,
Amsterdam.
Telefoon: 020-718144.

„Pro Civibus“,
Oude Kijk in 't Jatstraat,
24/10 (harmonie-tuin),
Groningen,
tel. 129267;
Bureau geopend:
dag, 9-12 uur en
beveendien 6i. en vr.
2-5 uur.

REDUKTIEBURO

Gevraagd

ZAKELIJK MEDEWERKER

om het reductieburo te runnen: het verzorgen van de inkoop (goedkoop), het verzorgen van de publiciteit (i.s.m. de GSB fakulteitsgroepen), en het financiële beheer. Dit alles in nauwe samenwerking met de "balie-dames" en de sekretaris-intern van de GSB.

VISSERSTRAAT
46
STUDAIR

(advertentie)

REGEN BOOG

Stichting Drukkerij C. Regenboog
Zoulsraaf 14
Groningen
Telefoon 128370

(advertentie)

Tot eind van dit jaar:

feestelijke korting van
20%

op alle dikke, dunne, grote en kleine

KINDERBOEKEN

STER-BOEK

import boekhandel
Visserstraat 8, Groningen

Winkel geopend dagelijks van 12.00-17.00 uur.

STUDAIR

STUDENTS' ASSOCIATION FOR INTERNATIONAL RELATIONS
PRINS HENDRIKKADE 2-4 - AMSTERDAM - TEL. 020 - 24 30 89

BIJKANTOOR GRONINGEN: GSB-REDUKTIE- EN REISBUREAU,
Visserstraat 40, Tel. 121237.

NIEUW WINTERPROGRAMMA !!

TREINREIZEN VOOR IEDEREEN ONDER DE 26 JAAR.

	enkel	retour
Chamonix	-	f216,-
Grenoble	-	-202,50
Perpignan	-	-246,50
Paris	f 58,-	- 93,-
London	- 52,-	-104,-
Dublin	-105,-	-210,-
Warszawa	- 95,50	-191,-
Berlin	- 62,-	-123,50
Luzern	- 89,-	-171,50
Innsbruck	- 98,50	-196,50

NIEUW: VERZORGEDE WINTERSPORTVAKANTIES
incl. pension, ski-lessen, etc.

enkele voorbeelden:
Stans (Oostenrijk-Tirol) v.a. f790,-
Morzine (Haute Savoie) v.a. f1160,-
Alt Aussee (Oostenrijk) v.a. f825,-
Gries (oostenrijk) v.a. f750,-

VLEEGREIZEN VOOR IEDEREEN (NIET AAN LEEFTIJD
GEBONDEN), MAAR NIET NAAR ZUID-AFRIKA!

enkele voorbeelden:

Charter naar New York, vanaf Brussel:
enkele reis: f495,-
retour f850,- (max.
één jaar)

Geen boekingsstermijn; boeken zolang er plaats is.
Vanaf New York kan elke doorvlucht op het Amerikaanse continent verzorgd worden door STUDAIR. Bijvoorbeeld:
San Francisco v.a. f870,-(enkel), f1600,-(ret)
Montreal v.a. f620,- ,, f1100,- ,,
(prijzen incl. Brussel-New York)

'Om begrijpelijke redenen'

GSb-er geen lid UK-bestuur

De Universiteitskrant (UK) van 18 mei 1977 zal bijna niemand zich meer herinneren. Henk Tameling, lid van de GSb, en in het verleden lid van de U-raad en het College van Bestuur, doet dat wel. Op pagina 2 van die UK stond een grote advertentie waarin gevraagd werd naar o.a. een bestuurslid voor het Stichtingsbestuur van de UK uit de geleding der studenten. Hij was een van de twee sollicitanten, maar er gingen ettelijke maanden voorbij voor op 14 september op zijn eigen verzoek een sollicitatiegesprek plaatsvond. Er lag toen al een voordracht voor de vakature in het bestuur.

Henk Tameling: "De hele zaak is een beetje vreemd verlopen, om het maar zachtjes uit te drukken. Ik heb zelf enige dagen na die advertentie al gesolliciteerd, maar in juni, juli en augustus heb ik niets van de heren mogen vernemen. Via, via moest ik horen dat er bezwaren bestonden tegen mijn persoon". Henk Tameling vroeg toen zelf maar een sollicitatiegesprek aan, want ondertussen lag er wel een voordracht voor benoeming in de vakature bij het College van Bestuur (CvB) op tafel. Op 27 oktober, een maand na het sollicitatie-gesprek kreeg hij de eerste schriftelijke reactie van het stichtingsbestuur, waarin de afwijzing van hem als kandidaat werd gemotiveerd. Henk Tameling in zijn schriftelijke reactie hierop d.d. 8-11-77: "De aanklacht luidt dat ik publiekelijk (nl. als lid van het CvB) in een gesprek met het bestuur van de UK, CvB-standpunten heb verdedigd, die zich niet laten verenigen met het uitvoering geven aan de statuten van de stichting". Henk wijst erop dat het standpunt wat hij toen verdedigde -het ging over de subsidiëring van de UK- duidelijk een compromis was, dat in het CvB gesloten was. Dat wisten ze bij het UK-bestuur ook wel, blijktens hun brief van 27-10-77: "Dat U persoonlijk andere standpunten heeft dan die welke U publiekelijk heeft verkondigd, maakt het ons -om begrijpelijke redenen- niet mogelijk

van ons standpunt af te wijken". (Was getekend, "namens de stichting universiteitsblad, Th.Cool".) "Voor het maken van een definitieve keuze in deze sollicitatiekwes- tie verkeerde U (het stichtingsbestuur- red. NS) in de gelukkige omstandig- heid dat U zowel op de hoogte was van een standpunt van het CvB inza- ke subsidiëring van de UK, waaraan ik mij konformeerde, alsmede mijn persoonlijke mening" (uit Henk Tame- ling's brief d.d. 8-11-77)

Henk Tameling heeft niet de indruk dat zijn persoonlijke mening afwijkt van de inzichten van het stichtings- bestuur en konkludeert dan ook dat: "Of U vindt dat potentiële bestuurs- leden van de UK geen compromissen mo- gen sluiten, of U twijfelt aan de uitspraken door mij persoonlijk ge- daan". Die konklusies lijken niet gerechtvaardigd: "Ik ken mensen uit uw bestuur die van compromissen slui- ten een nood en soms een deugd maken en twijfel heeft U niet tegenover mij geuit, tenminste niet over mijn uitspraken". Er is duidelijk een an- dere reden waarom Henk Tameling niet in het UK-stichtingsbestuur mag. "Om niet naar voren gebrachte bezwa- ren moet Barbartje hangen".

Het UK-stichtingsbestuur vindt de af- wijzing van Henk als bestuurslid al- lemaal erg "begrijpelijk", zoals we daarnet al citeerden. ("Dat U per- soonlijk andere standpunten heeft dan die welke U publiekelijk heeft verkondigd, maakt het ons -om begrip- pelijke redenen- niet mogelijk van ons standpunt af te wijken"). Maar als we eens goed nadenken over de "niet naar voren gebrachte bezwaren" waarom Barbartje moet hangen, c.q. "begrijpelijke redenen" waarom niet van de afwijzing wordt afgeweken, rest ons slechts één reden waarom Henk Tameling niet in het stichtings- bestuur van de UK mag; en dat is om- dat hij al jarenlang actief GSb-er is.

Inmiddels is er een nieuwe sollici- tatie-ronde begonnen, want de andere kandidaat voldeed uiteindelijk toch ook niet helemaal aan de blijkbaar hoge eisen van de UK. De hoop die het stichtingsbestuur in haar brief van 27-10-77 uitspreekt dat Henk Tameling nog een keer wil sollicite- ren is een valse hoop. Barbartje moest hangen, en dat is gebeurd. "Uw verwachting dat ik wellicht nogmaals zou willen solliciteren verklaar ik maar uit Uw mogelijke gedachte: "alles went, tweemaal hangen ook". Hij be- dankt dan ook voor de verdere eer. Het wachten is slechts op een reak-

Henk Tameling.

De heer H. Tameling,
Zolderstraat 61,
Groningen.

Uw brief d.

Kenmer.

GRONINGEN 27 oktober 1977
Postbus 80
Tel. (050) - 114052

Onderwerp

Geachte Heer Tameling,

Namens het bestuur van de stichting Universiteitsblad kan ik U nogmaals dank zeggen voor de bereidheid die U persoon- lijk om in het bestuur zitting te ne- men. Het bestuur heeft het echter juist geoordeeld voorlopig geen gebruik te maken van Uw bereidheid. De sollicitanten van ons standpunt zijn aan de orde geweest tijdens het "verleide sollicitatie- gesprek" dat het U genoemd is. Als harde kern is overeind blijven staan dat U persoonlijk - zij het in een be- paalde functie - publiekelijk standpunten heeft ingenomen, welke zich naar ons inzicht niet laten verenigen met het uitvoering geven aan de statuten van de stichting. Dat U persoonlijk andere standpunten heeft dan die welke U publiekelijk heeft verkondigd, maakt het ons - om begrijpelijke redenen - niet mogelijk van ons standpunt af te wijken.

Inmiddels is gebleken dat ook de andere kandidaat niet aan onze - wellicht hoge - eisen kon voldoen. Ter verruiming van onze bezwaarsmogelijkheden hebben we dan ook een nieuwe advertentie doen uitgaan, welke U in de komende UK kunt aantreffen. Zonder tegenbericht nemen we aan dat U bereid blijft om in het bestuur zitting te nemen. Zo spoedig mogelijk ontvangt U van ons bericht over ons uiteindelijke oordeel.

Met vriendelijke groeten,
namens de stichting
Universiteitsblad

Th. Cool
Thomas Cool.

tie van het stichtingsbestuur op het schrijven van Henk op 8-11-77 j.l. Misschien dat dat nog enige ophel- dering verschaft in de duistere beweeg redenen van het bestuur. Die reactie is er nu (30 november) nog steeds niet. Pogingen om telefonisch contact op te nemen met leden van het Stich- tingsbestuur, om zodoende komen- taar hunnerzijds te krijgen op deze zaak, mislukten.

UK

BESTUURS-LID

het BESTUUR van de Stichting Universiteitsblad, uitge-
ven door de Stichting Universiteitsblad, zoekt KANDIDATEN voor de volgende
geleding van de geleding van de studenten

(afkomstig uit de geleding van de studenten)

Taak:
- het maande besturen van de Stichting Universi-
teitsblad en begeleiding van de geleding v.

Procedure:
- met kandidaten voor de functie wordt e
commissie uit het zittende stichtingsbe-
- de voordracht wordt voorgedragen bij het Colleg-
- en daarna ingesloten. bij het Colleg-
- de Universiteitsraad benoemt de
van het College van Bestuur.

Deze functie zal per september
voordracht in de september

VF

Maatschappelijke achtergronden

Het waarom van de herstrukt

*Waar kwam de herstructurering vandaan? Wat waren de maatschappelijke ontwikkelingen welke leidden tot het idee van de herstructurering van het Wetenschappelijk Onderwijs? In voorafgaande artikelen gingen we respectievelijk in op de geschiedenis van het wetsontwerp en op de inhoud ervan. In dit artikel ligt de nadruk op die maatschappelijke ontwikkelingen die tot het wetsontwerp leidden, en die ingrijpende gevolgen hadden voor het Wetenschappelijk Onderwijs (WO).
De universiteiten: van elite tot leerfabriek?*

WO I

Voor de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) zag de universiteit er wel eventjes anders uit dan pakweg 70 jaar later. De De wetenschappelijke opleiding was exclusief bestemd voor de maatschappelijke elite, waarbij naast het onderwijs, de overdracht van wetenschappelijke kennis, het aankweken van een wetenschappelijke attitude in zeer brede zin centraal stonden. Wetenschappelijk onderzoek en het bijbrengen van inzicht in de fundamenteën van de wetenschap waren als doelstelling volledig in het onderwijs geïntegreerd. Het kleine aantal studenten (in 1870 waren het er 1.339) eiste niet veel investeringen en de overheid had dan ook veel minder financiële bemoeienis met het Wetenschappelijk Onderwijs dan thans. Studenten bekwamen zich verder -naast de voorbereiding op een positie in het wetenschappelijk corps- vooral op zogenoemde vrije beroepen in de juridische, theologische of literaire sfeer. De universiteiten dienden ervoor de zonnentjes uit de hoogste lagen van de samenleving een opleiding te geven die hen in staat zou stellen de hoge plaat die pa innam, over te nemen. Pas toen later een groot aantal academici terecht dreigde te komen bij de industrie, werd vanuit die hoek een vraagteken gezet achter de autonomie van de universiteiten.

Er werd in de negentiende eeuwse elite-universiteit dus opgeleid voor 'wetenschapsbeoefening', voorbereiding op een leidende positie in de maatschappij, een en ander in overeenstemming met de toenmalige beroepsstructuur. Rond de eeuwwisseling begint hierin verandering te komen. In 1905 werd in Delft de Eerste Nederlandse Technische Hogeschool opgezet; aan de universiteit werden de technische vakken geleidelijk geïntroduceerd via de benoeming van hoogleraren met 'exacte' leeropdrachten. Dit hield overigens (nog) niet in dat er sprake was van een grote behoefte aan wetenschappelijk geschoolde werkers. De ontwikkeling van fundamenteel opgeleide wetenschappers naar meer praktisch opgeleide academici kwam tussen de beide wereldoorlogen op gang. Nederland bleef weliswaar buiten de (eerste) wereldoorlog, maar maakte er wel mooi gebruik van om zijn handel uit te breiden en om een productie-apparaat op te bouwen. De eerste concerns en multinationale ondernemingen met Nederland als bakermat ontstonden, zoals Hoogovens, Philips, Shell (1905) en Unilever (1925), als resultaten van de vertechnering van de produkten en de langere

produktiecyclus. Deze schaalvergroting in het productieproces bracht met zich mee een behoefte en vraag naar inbreng vanuit de technische- en handelswetenschappen: chemici, natuurkundigen, ekonomen, statistici. Parallel hieraan zal de universitaire ontwikkeling gaan lopen. Zo krijgt Amsterdam in 1923 zijn economische fakulteit, maar er komen ook speciale opleidingen voor de handelswetenschappen, zoals de Economische Hogeschool in Tilburg, de Handelshogeschool in Rotterdam in 1913.

Een externe demokratisering in het WO komt aarzelend op gang met de toelating van HBS-ers tot de bèta-fakulteiten in 1917.

Tekorten aan technisch geschoold personeel werden door de bedrijven zelf aangevuld door de opbloei van eigen researchinstuutjes en opleidingen. Kleine bedrijven, die niet de beschikking hadden over een dergelijke research konden vanaf 1932 bij het TNO terecht, de organisatie voor Toegestap Naturowetenschappelijk Onderzoek TNO was daarmee het eerste door de regering gesteunde buiten-universitaire onderzoeksinstituut.

De dertiger jaren met de economische crisis/krisen renden de ontwikkelingen wat af, maar ná de Tweede Wereldoorlog ging het proces weer hollend verder. De sociaal-economische wederopbouw (het productie-apparaat, de infrastructuur, maatschappelijke voorzieningen, de oorlogsindustrie) werd voortvarend aangepakt. Hele bedrijfs-

takken moesten opnieuw opgezet worden en de na-oorlogse werkloosheid moest worden teruggedrongen. De V.S. wisten zich via de Marshall-hulp en de NATO opnieuw als wereldmacht te doen gelden, en daarmee het andere deel van het 'vrije westen' aan zich verplichten.

Doel van tal van na de Tweede Wereldoorlog geschapen structuren (Nederlandse bank, Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen, SER, CPB, college van Rijksbemiddelaars) bestond niet alleen in bevordering van het gladverlopende wederopbouwproces, maar vooral ook van de begeleiding van een ingrijpende wijziging in de Nederlandse economie: een verschuiving in de verdeling van de economisch actieve bevolking over de verschillende economische sectoren, een verschuiving tenderend naar de sectoren industrie en overheidsdiensten. Tijdens dit proces van wederopbouw er de koude oorlog ontstond een vererving van ondernemers-belangen en staatszaken (bijv. op het gebied van de militaire research). Zo werd in 1948 ondermeer opgericht de Rijks Verdedigings Organisatie (RVO) als onderdeel van TNO, waarbij wetenschappelijke resultaten op het terrein van militaire research gratis en voor niets aan het bedrijfsleven ten behoeve van 'civiel' gebruik ter beschikking werden gesteld.

ZWO

De integratie tussen bedrijfsleven, universiteiten en overheid werd verder bevorderd door de in 1950 opgerichte organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO), die een taak kreeg bij de verdeling van de zogenaamde 'tweede geldstroom' (= geld dat de overheid buiten de universiteiten om, d.w.z. buiten de bestuursorganen van de instellingen om,

urering

maar vaak wel bij de universiteiten aan wetenschappelijk onderzoek besteedt), en waarvan de resultaten gemakkelijk toepasbaar waren voor industrieel gebruik. Deze expansie van de economie brengt 'n bijkans onverzadigbare behoefte met zich mee aan wetenschappelijk opgeleid personeel. En de overheid (er mocht in die tijd geen talent verloren gaan; Van Heek c.s. 'Het Verborgene Talent-onderzoek') breidt de voorzieningen voor Wetenschappelijk onderwijs en onderzoek snel uit. De aantallen studenten en docenten groeiden explosief, iedere prognose van (verwachte) groei van studentenaantallen, van de vraag naar onderwijs, bleek te pessimistisch. Minister Cals gaf m.n. de Technische Hogescholen (TH's) een financiële injectie (TH-Eindhoven, TH-Enschede). In 1956 werden ook speciale voorzieningen voor studenten belangrijk uitgebreid, het beurzenstelsel werd verbeterd, het kollegegeld werd verlaagd

en sociale verhoudingen in Nederland (gespannen arbeidsmarkt, zwarte lonen, loslaten geleide loonpolitiek, etc.). Dat samen vormden de factoren die de Nederlandse multinationals: Shell, Unilever, Philips, AKZO e.a., in zekere mate dwongen tot een versnelde vernieuwing van hun produktielijnen over te gaan. De resultaten van het (grotendeels met regeringssteun) verrichte onderzoekswerk in de periode voor 1960 moesten nu met behulp van de in diezelfde periode verkregen en ingehouden winsten, in nieuwe produktie-technieken worden omgezet, men ging van breedte- naar diepte-investeringen over.

Mechanisering, automatisering en wijziging in de arbeidsverdeling en organisatie/kommunikatiestructuur leidden tot vervanging van mensen door machines, tot hogere arbeidsintensiteit en tevens tot zeer grote verschillen in de bedrijfstacken. Wat waren de gevolgen van deze veran-

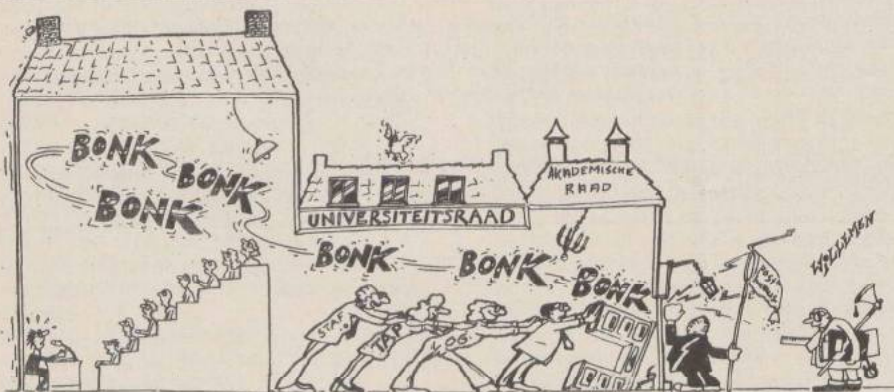
1969 in versnelde mate bij het bedrijfsleven en bij de overheid in diensttraden, was de polarisatietendens die zich binnen deze groeiende laag hooggekwalificeerde hoofdarbeiders voltrok. Slechts een klein deel ervan kwam binnen een bedrijf, bank, kantoor of overheidsinstelling terecht in een functie, waarin zij hun op de universiteit of hogeschool verworven kennis en inzichten volledig konden benutten en zij de -gedeeltelijk door de universitaire opleiding aangekweekte- illusies omtrent de kracht en de heerlijkheid van die wetenschap waar konden maken. De meerderheid van de technische kaders was gedwongen zich toe te leggen op routine-matig onderzoek naar toepassingsmogelijkheden van wetenschappelijk kennis, voorhanden binnen het betreffende deelgebied van de produktie- of onderzoekseenheid (het zogenaamde 'ontwikkelingswerk') of, nog beperkter en frustrerender, naar marginale verbeteringen van de bestaande produktie technieken en snellere, goedkopere vormen van produkvervaardiging. Kortom, men wil dat ze specialisten zijn, d.w.z. mensen die niet in staat zijn hun kennis te zien als deel van de gehele wetenschap in vooruitgang en hun beperkte activiteiten als een deel van het globale proces van de maatschappelijke praxis.

1960

Samenvattend zien wij dat na 1960, als gevolg van de technisch-wetenschappelijke revolutie, van de zijde van de grote ondernemingen steeds sterker is aangedrongen, niet langer op slechts meer -zoals voor 1960- maar op anderssoortige academici. De grote ondernemingen hebben in tegenstelling tot de kleine en middelgrote bedrijven geen behoefte meer aan de veelzijdig gevormde academici van vroeger. Naast een klein aantal mensen dat zelfstandig de wetenschap kan beoefenen, zijn er des te meer academici nodig die, zoals op het internationale seminar dat door Philips van 2 tot 6 december 1968 in Eindhoven belegd werd naar voren kwam "object-oriented" zijn. Deze categorie is naast de categorie van "phenomena-oriented" academici (die door fundamenteel en exploratief wetenschappelijk onderzoek het mogelijk maken moeten nieuwe produkten en produktietechnieken te ontwikkelen) nodig om toegepast onderzoek te verrichten. Hiervoor is een bedrijfsgerichte, voortgezette opleiding nodig. Meer specifiek op toepassing van bepaalde kennis in de bèta-fakulteiten, meer algemeen op de sociale, kommunikatieve (management) vaardigheden in de gamma-fakulteiten gericht.

Wat er na deze opleiding nog aan ontbreekt, kan in het bedrijf zelf wel aangeleerd worden. In de visie van het bedrijfsleven wordt er door de

Vervolg op pag 11

enzovoort; Cals had het in 1959 in een tweede nota over studentenvoorzieningen over "ten einde aan deze, de groei van de bevolking te boven gaande behoefte tegemoet te komen, is het noodzakelijk dat de deur der universiteiten wijder geopend wordt".

In 1953 was in een redactioneel commentaar van het blad van VNO reeds gezegd "oekonomische gronden kunnen wij ons niet veroorloven jong intellect verloren te laten gaan".

Door deze voorzieningen werd, overeenkomstig de grotere behoefte van het bedrijfsleven aan academici, de groei van de studentenaantallen bevorderd.

Het hoger onderwijs moest ook binnen 't bereik worden gebracht van kringen die er vroeger niet aan dachten hun kinderen naar de universiteit te zenden. Uitspraken van de regering en het bedrijfsleven (VNO) over het wijder openen van de deur van de universiteit waren nagenoeg gelijk. Het aantal studenten, dat in de periode van 1950-1955 rond de 30.000 geschommeld had, nam vanaf 1955, t/m 1960 met een derde, tot 40.00 toe.

De eind vijftiger begin zestiger jaren kenmerken zich door een steeds scherper internationale concurrentiestrijd, en veranderde politieke

deringen voor het Wetenschappelijk onderwijs en onderzoek?

In deze situatie van verdergaande mechanisering, specialisering en arbeidsverdeling was er een verandering opgetreden in de behoefte van grote ondernemingen aan academici.

*Door
Peter de Vries en
Pierre Karsten*

Belangrijker dan de aantallen, door de grote toeloop van studenten, werd de aanpassing van de universitaire opleiding aan de arbeidsdeling in de bedrijven. De meest spectaculaire ontwikkeling die zich als gevolg van de technisch wetenschappelijke revolutie na 1960 in de samenstelling van de hogergeschoolde arbeidskrachten voltrok was de enorme groei van de laag wetenschappelijk geschoolde arbeiders, die in de verschillende sectoren van de industriële produktie, van de dienstverlenende bedrijven en overheidsinstellingen hun intrede deden.

Minder spectaculair, maar ook minder positief en minder bejubeld dan de kwantitatieve groei van de hogeschoolde arbeidskrachten, die vanaf

GEBOEKT..

Herman Gorter

Een klein heldendicht

"Het was voorjaar, mijn kinderen, en de zoete luchten vol wolken vlamde' over Parijs. Zoals een bloem breekt in de lente, eene papaver met zijn breede ronde bladen, zoo is toen in die stad, voor 't eerst, Europa een oogwenk rood socialistisch geweest."

Als je de naam Herman Gorter hoort, denk je aan "mei". Hij was een van de tachtigers, die o.a. gekenmerkt worden door hun bloemrijk taalgebruik, waar je echt wel even voor moet gaan zitten. Iets wat minder mensen weten, is dat hij in 1897 socialist werd. Het door Pegasus uitgegeven boekje "Een klein heldendicht" is werk van Gorter uit deze socialistische periode (1906). Het boekje dat in epische dichtvorm is geschreven, beschrijft het ontstaan van het klassebewustzijn bij een jonge arbeider en een jonge arbeidster. Gorter blijkt zich zeer bewust te zijn van de omswentelingen en de groei die een persoonlijkheid ondergaan in de loop van een dergelijk proces. De gevoelens van twijfel en eenzaamheid en de daaraan te genovergestelde gevoelens van hoop, perspectief en groeiende kameraadschappelijkheid, worden subliem verweven. Het verhaal speelt zich af tegen de achtergrond van een aantal klasse-botsingen aan het begin van deze eeuw. De spoorwegstaking van 1903, de russischerevolutie van 1905 en de strijd om de achtuurige werkdag vormt het decor. Zowel de herinneringen aan de Parijse Commune, als de

snelle groei van de arbeidersbeweging, met name in het toenmalige Duitsland, zijn ook herkenbare thema's. In het eerste hoofdstuk wordt de twijfel van een jonge arbeider beschreven om mee te doen aan de staking. In het tweede hoofdstuk verwoordt Gorter op vrijwel identieke wijze en met vrijwel dezelfde bewoordingen de twijfel van een jonge arbeidster. Echter, door subtiele veranderingen en lieflijker beeldspraak bereikt hij tevens een relative ring van de in het eerste hoofdstuk opgeroepen twijfel. Zeer knap zijn ook de verderop in het boekje voorkomende marxistische citaten omgezet in sprekende vergelijkingen. "De arbeid maakt alles vanuit de aarde. De arbeiders huwen zich met de aarde. De arbeiders huwen de Man, en zij de Moeder. En 't kind is het Werk, dat uit steen en aarde oprijst. Het alomtegenwoordige Arbeids-werk. Maar ach-dat kind het wordt aan hem onttrokken die de vader was. En 't wordt weggesleept in andre huise', en niet met hem gedaan zooals hij wenschen zou. En de vader blijft arm en kinderloos: de arbeider."

Behalve het boeiende geheel maken ook dit soort frisse bewerkingen het boekje erg de moeite waard. Herman Gorter. "Een klein heldendicht" Uitgeverij Pegasus, Amsterdam 1977. Prijs f10,-.

Scheikunde Energiedag

Als je naar Paddepoel fietst, en je bereikt uiteindelijk ver van de bewoonde wereld de supersonische laboratoria, dan denk je toch altijd even: ja, de wetenschap... En inderdaad. Aan het eind van de door de Vrije Studierichting Scheikunde (VSS) georganiseerde energie-dag, waren de discussies over zuiver wetenschappelijk onderzoek dan ook niet van de lucht. Het programma voor die dag, 29 november, bestond o.a. uit twee kernenergie-films, het bezichtigen van een aantal posters die beknopt het werk van de VSS weergaven en een discussie over de VSS en haar doelstellingen.

De democratiseringsbeweging tegen het eind van de zestiger jaren vond ook z'n weerslag onder de chemiestudenten. Er ontstond een groeiende behoefte bij hen om meer inzicht te krijgen in de maatschappelijke implicaties van de natuurwetenschappen. De ontwikkeling van atombommen en kernenergie (met haar problemen) waaruit plotseling de schrille tegenstelling tussen "zuiver wetenschappelijk onderzoek" en menselijkheid blijkt, zal deze behoefte ongetwijfeld versterkt hebben. De actieve inzet van chemiestudenten resulteerde eind 1973 in het oprichten van de doktoraakopleiding VSS. Op dit moment werken er zo'n 20 studenten, verspreid over drie fasen. Een van de meest opvallende verschillen met de overige chemieopleidingen is dan ook de grote hoeveelheid maatschappij-vakken die opgenomen zijn in het studie-programma. Er wordt aandacht besteed aan vakken als economie, milieu-kunde en

sociale geografie. Verder sociologie, sociale psychologie, planologie etc. In de derde fase vindt voornamelijk onderzoek plaats.

De geexposeerde posters hadden mn. betrekking op deze laatste fase. Het centrale thema van de VSS is energie waarbij een aantal invalshoeken gekozen zijn, die in het officiële regeringsbeleid geen of onvoldoende aandacht krijgen. We zullen een aantal zeer interessante onderzoeken de revue laten passeren uit de derde fase. Een veel gebruikt thema is de kernenergie. Hiervan worden de meest uit eenlopende dingen onderzocht. Zo is er net een onderzoek gepubliceerd over de machtsposities van de bij de kernenergie betrokken organisaties. ("kernenergie in nederland", Xeno) Het zal niemand verwonderen dat we hier onze oude vertrouwden weer tegen komen: RSV, VNF, SHELL, DSM en PHILIPS die via allerlei dubbelfuncties met twee handen in de pap zitten bij de IRK (adviserend lichaam voor

de overheid mbt. kernenergie). Daarnaast wordt bekeken hoe duur elektriciteit is die mbv. kernenergie opgewekt wordt. Uit de officiële berekeningen blijkt bijv. dat allerlei beveiligingen e.d. niet meegerekend worden, zodat kernenergie als veel goedkoper gepresenteerd kan worden. Ook de afvalproblemen en de dumping van afval wordt kritisch onderzocht. Tevens wordt de maatschappelijke implicaties voor de opwerking van kernafval bekeken en worden de gevaren hiervan mede in verband gebracht met kernwapens.

Een artikel waarin dergelijke zaken in een meer economisch-theoretisch kader geplaatst worden is in voorbereiding voor het Tijdschrift voor Politieke Economie.

Naast al deze kernenergie vindt er ook onderzoek plaats naar alternatieve energiebronnen (wind, zonnepanelen en warmwatermethoden). Kortom, er is in de betrekkelijk korte tijdsduur dat de VSS bestaat al heel wat op poten gezet. Dat is op zich al de moeite waard. Wat de expositie echter een beetje miste was een soort samenvatting waarin alle grote en kleine ontdekkingen waren geïntegreerd en waaraan bepaalde politieke uitspraken zouden zijn op te hangen./J.K.

PAW

Demokratisering?

Vrijdag 2 december 1977 zijn zo'n zeventig studenten, 'tappers' en 'WP-ers' bijeen geweest op een hearing in de 'trainingsruimte' op het Andragogisch Instituut. Ze waren daar om te praten over voorstellen voor een vakgroepsreglement. Want inderdaad, ook Andragogie moet als gedemocratiseerde afdeling een "gedemocratiseerde leerstoel" worden: een vakgroep dus.

Hieraan zijn een aantal ontwikkelingen voorafgegaan. Zowel buiten als binnen de afdeling.

Buiten de afdeling: het konflikt rond de experimenteer-aanvraag voor de subfakulteitsraad (samenstelling paritair), die door de overgrote meerderheid van de raad en daarbuiten, maar werd getorpedeerd door een aantal notoire dwarsliggers, waaronder ene prof. Noordam.

Hierna was het de beurt aan de vakgroepen om zich tot WUB-se vormen om te vormen. Niet zonder moeilijkheden. Bij onderwijskunde ontstond een konflikt over de vraag of een student wel voorzitter van een niet WUB-se afdelingsraad kon zijn. Dat was aanleiding voor een aantal heren, om de studenteninvloed in de vakgroepen zo minimaal mogelijk te houden. Nadat deze zaak ten goede was gekeerd kwam de afdeling van prof. Noordam met een vakgroepsreglement, waarin de studenten nauwelijks meer wat te zeggen hadden. Hoewel dit voorstel door de raad goedgekeurd!- geen precedentwerking zou hebben, grepen dezelfde heren van Onderwijskunde het aan om het noeizaam tot stand gekomen reglementsvoorstel ook maar te veranderen.

Al deze ontwikkelingen waren ook van invloed op de discussie bij Andragogie. In eerste instantie leidde de discussie een dik jaar geleden tot een voorstel van studentenzijde. Een voorstel uitgaande van de "maximale interpretatie" van de WUB. Van stafzijde werd dit voorstel gepareerd met een reglement waarmee het aantal studenten in het vakgroepsbestuur tot 2 werd gereduceerd!

Om uit de impasse te geraken werd voorgesteld om de organisatie van

het instituut van de grond af aan te pakken. Dat wil zeggen, de organisatie van het onderwijs. Of dat nu wel of niet gedemocratiseerd moest worden, daar bleven verschillende ideeën over bestaan. Na een jaar diakussie werd besloten tot het instellen van een kommissie die een vakgroepsreglement moest gaan ontwerpen.

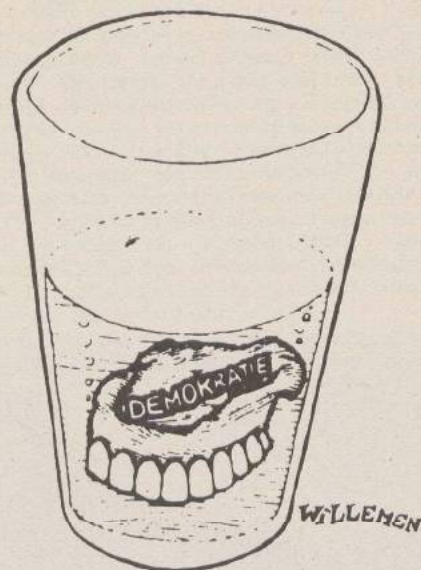
Maar al snel nadat de kommissie van start was gegaan, stapte een van de WP-ers op (nou ja, hij nam niet meer deel aan de beraadslagingen) Eindelijk kwamen dan de voorstellen op tafel, en deze werden op de hearing bediscussieerd.

Wie is er lid van de vakgroep? Daarover bestaat nogal wat verschil van mening. In de waan dat de wetstekst een concrete invulling vraagt ("zij die een bijdrage leveren op het betreffende vakgebied") lagen er de meest willekeurige maar uitvoerbare criteria op tafel.

Vanuit studentenzijde werd krachtig geprotesteerd als zijnde strijdig met hun "demokratisch principe"- "algemeen geaccepteerd en binnen andragogie welhaast een vooronderstelling"- en "als we dit democratisch uitgangspunt willen verdedigen, en dat moeten we, want wie de democratie alleen in de huiskamer, in de Tweede kamer of in zijn bovenkamer wil hanteren, die heeft de democratie niet begrepen"... dan moeten we ernaar streven een omschrijving van het lidmaatschap te vinden die de tekst van de wet overeind doet blijven en tegelijkertijd dat democratisch principe onverkort laat". Deze inbreng van Bert Meyberg, spreken namens de studenten, vond veel bijval, ook van stafzijde.

Zo had een aantal stafleden het initiatief genomen tot een intentieverklaring dat alle studenten lid moeten kunnen zijn van de vakgroep. Een groot deel van de staf en het gehele TAP had deze verklaring ondertekend. Geert van der Laan (WP) stelde dat ook buiten het instituut (op het werkterrein der Andragogen) er het principe was dat de cliënten invloed hadden op het beleid.

De samenstelling van het vakgroepsbestuur zal nog een hevig strijdpunt worden. Er lag weliswaar een goed voorstel, maar de koppeling hiervan aan de besluitvormingsprocedure tav een aantal essentiële zaken als onderwijs- en onderzoeksprogramma, beheer en vervulling van vacature's was echter voor velen onaantvaardbaar. Deze procedure had als uitgangspunt dat 2/3 van de staf achter een besluit moest staan, wil de die beslissing genomen worden. Gevolg zou zijn dat in een vakgroep een meerderheid van 4/5 nodig was

MET DE MOND BELIJDEN

op genoemde zaken. "Een bestuurlijke wanconstructie"... "Een tijdbom onder je eigen democratische bestuur structuur", aldus Bert Meyberg. Voorstellen kunnen namelijk door een zeer kleine minderheid (1/5) tegengehouden worden; met alle gevolgen van dien.

Tegenover dit voorstel werd van studentenzijde een soort non-overnullings/beroeps-klausule als mogelijkheid aangegeven. In eerste instantie bleef hoogleraar Lambert Mulder bij zijn "conditio sine qua non". Indien niet een dergelijke besluitvormingsprocedure, dan het aantal studenten drastisch verminderen. Dat laatste was ook het voorstel van Piet Groot. De beste man kwam zelf niet, zijn voorstellen kwamen in de discussie niet naar voren. Niemand had behoefte aan ideeën als alleen studentassistenten en doktoraalstudenten in de vakgroep met elk slechts een vertegenwoordiger in het vakgroepsbestuur.

Toch zal, mede door de opstelling van Lambert Mulder, die als hoogleraar het reglement moet ondertekenen, de dsikussie nog niet gesloten zijn.

Richte Lameris

Suriname

Verkiezingen

Vrijwel onopgemerkt zijn de Surinaamse verkiezingen aan het Nederlandse nieuwsfront voorbijgegaan. Op het eerste gezicht is er eigenlijk niet veel gebeurd. Dezelfde oude partijen, 30 jaar geleden opgericht onder supervisie van Nederland en gebaseerd op de etnische verscheidenheid, hebben alle 39 zetels van het parlement in de wacht gesleept. Toch heeft zich een nieuwe kracht geopenbaard tegen de oude politiek van economische afhankelijkheid aan het buitenland in de vorm van de VOLKSPARTIJ. Hoewel haar een zetel is onthouden vanwege het ingewikkelde en oneerlijke kiesstelsel - bij het evenredige kiesstelsel, zoals we dat in Nederland kennen zou ze 8 en zetel gehaald hebben - is zij er in geslaagd als twee jaar oude partij serieus over te komen bij het Surinaamse volk. Dit in tegenstelling tot twee andere linkse partijtjes PALU en DERDE BLOK.

rassing, een zaak, die overigens nog steeds niet grondig is uitgezocht. De Surinaamse kiezer gaat er in het algemeen van uit, dat het waar is, maar reageert toch als volgt - een creoolse man - : "Ik weet, dat Arron steelt, maar misschien weet de Hindostaan niet, dat ook Lachmon een dief is. Als hij dan op hem stemt moet ik wel op Arron stemmen om een tegenwicht te vormen." Van deze gevoelens werd dankbaar gebruik gemaakt door de twee grote partijen. De V.D.P. liet haar propagandisten op alle huizen van Hindostanen affiches plakken. De volgende dag ging men er dan weer langs en de mensen, die de affiches hadden weggehaald werden geïntimideerd. De N.P.K. gebruikte de staatsradio voor de uitzending van redevoeringen van wijlen oud-premier Pengel met een anti-hindostaanse en anti-kommunistische strekking. Arron zelf beweerde op een verkiezingsbijeenkomst, dat zijn partij de enigste was, die niet beïnvloedt was door het kommunisme.

De erkenning, die de VOLKSPARTIJ bij de de verkiezingen heeft gekregen is een goede basis haar werk binnen de volkskomitees, de jongeren- en de vrouwenorganisaties met dubbele kracht voort te zetten. Het komt er nu op aan een krachtige buitenparlementaire oppositie te gaan voeren tegen de tweede regering-Arron. Deze zal immers zijn beleid van de afgelopen 4 jaar gewoon voortzetten, hetgeen een toenemende afhankelijkheid van het buitenland zal betekenen. Tekenend hiervoor is het openlijk om advies vragen aan de Nederlandse ambassadeur door formateur Arron.

Rob Verhage.

De verklaring ligt in het feit, dat de basis van de VOLKSPARTIJ al jaren eerder gelegd was in de vorm van volkskomitees in de verschillende wijken van Paramaribo en op de suiker plantage Mariëburg. Sinds 1969 worden de mensen daar georganiseerd rond de specifieke problemen van de buurt. Dit houdt in het bestrijden van wateroverlast tot het opzetten van een bibliotheek. De Volkspartij legde tijdens de verkiezingen de nadruk op de ontwikkeling van een eigen nationale industrie en landbouw. De huidige regering-Arron besteedt het leeuwendeel van de Nederlandse miljarden in West-Suriname, waar een hele nieuwe stad moet verrijzen voor de winning van bauxiet door de Biliton - een dochteronderneming van de Shell - en de exploitatie van het oerwoud door Bruynzeel. Een tweede belangrijke punt was het aanpakken van de corruptie. Ook de afgelopen vier jaar ontkwam Suriname niet aan de trieste traditie van de verdwijning van 's lands gelden. Hiervoor is zelfs een minister veroordeeld. In dit opzicht was de opzienbarende onthulling van de geheime bankrekening van Arron voor velen geen ver-

Aantal stemmen per distrikt: te verdelen zetels:	29.978 10	54946 6	4.953 1	11.338 2	1.207 1	4942 1	124.214 12
--	--------------	------------	------------	-------------	------------	-----------	---------------

Par'bo Suriname Para Commew. Coronie Ben.Harow Landelijk E.V.

NPK (Arron)	17.050	19.278	2.729	2.871	774	2.895	55.987
VDP (Lachmon)	8.086	30.305	422	2.696	430	1.604	55.034
PNR (Bruma)	1.966	2.646	212	...	0	134	5.919
VOLKSPARTIJ (lie Paw Sam)	1.680	1.848	219	80	3	284	4.528
DERDE BLOK (Keerveld)	574	433	308	21	0	25	947
PALU (Krolijs)	271	305	0	0			1.026

Hierboven zijn afgedrukt de 6 belangrijkste van de 8 partijen die aan de verkiezingen hebben meegedaan plus de uitslag van enkele distrikten. 27 van de 39 zetels worden verdeeld over 10 distrikten volgens een distriktenstelsel; de resterende 12 worden gekozen volgens het evenredige kiesstelsel. Wanneer we de verschillende aantallen mensen in de distrikten vergelijken met het aantal zetels dat er te behalen valt per distrikt dan valt de oneerlijkheid van het systeem op. In Paramaribo zijn 10 zetels te verdelen met 29.978 uitgebrachte stemmen, terwijl in distrikt Suriname met 54.946 - 2x zoveel - er slechts 6 zijn te kiezen. Het gevolg was dan ook, dat de V.D.P 5 zetels minder had als de N.P.K. terwijl zij bijna evenveel stemmen had.

Vervolg van pag 7

huidige academici in de meeste gevallen eerder te veel dan te weinig geleerd. Het bedrijfsleven heeft er tevens belang bij dat de kosten voor het onderwijs gedrukt worden. Hoewel zij in het algemeen weigeren aan de kosten bij te dragen, wordt er door de grote ondernemingen steen en been geklaagd over hun belastingcenten die naar het onderwijs afvloeien.

En als we na deze ontwikkelingen naar de wet herstructurering op het WO kijken vallen de verbanden op. "Niet meer studenten"; wat zich uit in de selectie-slag van m.n. de propedeuse, maar ook de latere jaren. "minder kennis"; wat zich uit in de beperking van de cursusduur, en "minder algemeen georiënteerd"; wat zich uit in de scheiding van onderwijs en onderzoek, en de varianten.

Prikactie

26 november. De Herestraat op zaterdagmiddag. Sinterklaasdruchte, mn. rondom het gedeelte bij de fontein, voor het gekraakte hotel Indie. Het is twee uur. Dan gaan plotseling de grote deuren van het restaurant van Hotel Indie open. Een breed podium verschijnt, en twee zwarte pieten beginnen de mensen van pepernoten en andere lekkernijen te voorzien. Plotseling staat het podium vol; de vijftien man die erop staan baginnen aangemoedigd en geholpen door de twee pieten, het kamernoodlied te zingen. Het lied dat ontstond in de kamernoodaktie van augustus dit jaar Op de wijs van Farve majeur wordt het refrein ingezet:

*"Ja... uit Groningen komen de kreten,
die vragen geef ons toch een keet.
't probleem mag men nu niet vergeten,
't bezorgt ons ontzettend veel leed"*

Terwijl voor elk couplet een muurkrant met tekst omhoog wordt gehouden, leggen de zingende aktievoerders uit waarom de kamernood nog steeds hoog is.

*"...de kamers zijn hier schaars,
een fout van de gemeente,
zij lappen dit aan hun laars,
wij vinden dat een leemte"*

Het lied stelt de leegstand aan de orde. Het vraagt om een aktievere opzet van de gemeente, om zodoende snel nieuwbouw en vernieuwbouw te realiseren, en om een strak verdelings- en vergunningenbeleid te voeren. Het klaagt de regering aan omdat ze zodanige restricties stelt

dat het de gemeente zeer moeilijk wordt gemaakt te bouwen voor jongedans, nadat de toestand rond de woningnood aan het winkelende publiek is voorgelegd, komt de Goede Sint wuivend het podium op. Hij roep Han, een van de krakers bij zich, die hij vermaant zonder toestemming van de eigenaar in Hotel Indie te zijn gaan wonen. Han legt uit dat, nog afgezien van het feit dat Sint ook altijd door de schoorstenen huizen binnengaat, het tochtige zoldertje waar hij eerst zat, hem tot kraken heeft gebracht. Hij vertelt dat de leegstand en de woningnood in de stad het hoogst van het land zijn. Sint, verbaasd, roept de gemeente op het matje en spreekt haar vermanend toe dat ze zich wel eens wat aktiever mag opstellen.

De gemeente verlegt het Probleem naar Den Haag en zegt dat het haar aandacht heeft. De huiseigenaar, dikke sigaar, meent dat het winstaspect toch boven het algemene belang uitgaat. Tenslotte geeft Sint de gemeente en de regering de eisen van de krakers door. Het KOG, (GSb, VERA en PSP) voeren de eisen dat krakers die uit een pand moeten, vervangende woongelegenheden moeten krijgen.

Na nog eenmaal het kamernoodlied te berde te hebben gebracht, is het Grote Gebeuren ten einde.

REDUKTIE - en REISBURO

Visserstraat 46

GEOPEND MAANDAG T/M VRIJDAG VAN HALF TWEE TOT HALF ZES.
TEL. 121237

STEREO-APPARATUUR

BANDRECORDERS/DECKS		
AKAI	4000 DS	f485,60
SONY	TC 378	-738,10
LUIDSPREKERBOXEN		
MARANTZ	HD 44	-180,60
PIONEER	HPM 40	-305,-
WHARFDALE	Linton 3 XP	-152,50
PLATENSPELERS		
DUAL	CS 502-1	-314,80
PIONEER	PL 112 D	-237,90
MARANTZ	6300	-437,98
TUNERS		
PIONEER	TX 5500 II	-324,60
PHILIPS	22 RH 640	-241,60
VERSTERKERS		
MARANTZ	1030 E	-284,30
PHILIPS	22 RH 551	-495,40
PIONEER	SA 5500 II	-262,30

STUDIE BOEKEN

Mits in grote aantallen: bespreek het in je kollege of werkgroep.
Hoe meer exemplaren per titel, hoe meer korting
ZEER VROEGTIJDIG BESTELLEN VOORKOMT TELEURSTEL
VROEGTIJDIG BESTELLEN VOORKOMT TELEURSTELLING!!
De levertijd kan soms lang zijn (soms 6 weken).

10% KORTING

op foto-artikelen op vertoon van je GSB-lidmaatschapskaart bij 't KRUYTVAT en bij STEENMEYER.

15% KORTING

PLATENBONNEN
van f10,- voor f8,50
van f15,- voor f12,75
en van f20,- voor f17,-

SCHRIJFMACHINES

ERIKA 34 VOOR f213,-
ERIKA 44 VOOR f250,-

ook TRIUMPH en OLIVETTI schrijfmachines.

SOCIAAL GEOGRAFEN OPGELET !!!

Het uittreksel, "Man, Location and Behaviour" van Kevin Cox, een uitgave van het GSB-uittrekselkomité sociale geografie, nu ook op het reductieburo verkrijgbaar.....f 1,-

TWEDE-HANDS BOEKEN

voor psychologie, sociologie en sociale geografie.

verder:

diverse 'kantoor'-artikelen zoals multo-banden (groot en klein), blok schrijfblokken en: VELPON.....70 cts

Receptje

MACARANIX- SPECIAAL.

Macaroni is helemaal niet moeilijk klaar te maken. Maar met wat meer moeite kun je er iets heerlijk van maken.

Wat heb je nodig?

Dat is:

- 100 gram macaroni p.p.
- 125 gram gehakt (h.o.h.) p.p.
- verse sperciebonen.
- 1 grote paprika,
- 2 uien,
- 1 los stukje knoflook,
- tomaten,
- tomaten puree
- goed belegen kaas,
- ham
- kruiden.

Doe het gehakt in een watjang met 1 gesnipperde ui, en $\frac{1}{2}$ van de paprika. Het gehakt moet je klaar maken met de gewone kruiden, plus wat marjolein en oregano. Het gehakt dicht bakken, en ondertussen en de macaroni laten koken. Als het gehakt goed is, doe je er de sperciebonen zo bij.

Na ongeveer 10 minuten zijn de macaroni en het gehakt met bonen klaar. Doe dat dan bij elkaar, met de tomatenpuree, en $\frac{1}{2}$ paprika, plus de tweede ui.

Dat laat je vijf minuten prutteler en dan rasp je de kaas boven de pan. Ook gooi je er dan de blokjes ham door.

Als de kaas goed slierterig is geworden, snij je de losse tomaten, en leg je die boven op de macaroni. Vlak daarvoor moet je nog even de laatste restant paprika er door roeren.

Na vijf minuten roer je de tomaten door de macaroni, strooi je veel organo over het geheel, en strooi je er ook nog strooikaas op of naast. Dan haal je alles van het vuur.

Je kunt er het beste wijn bij drinken, en niet van dat ordinairre pils.

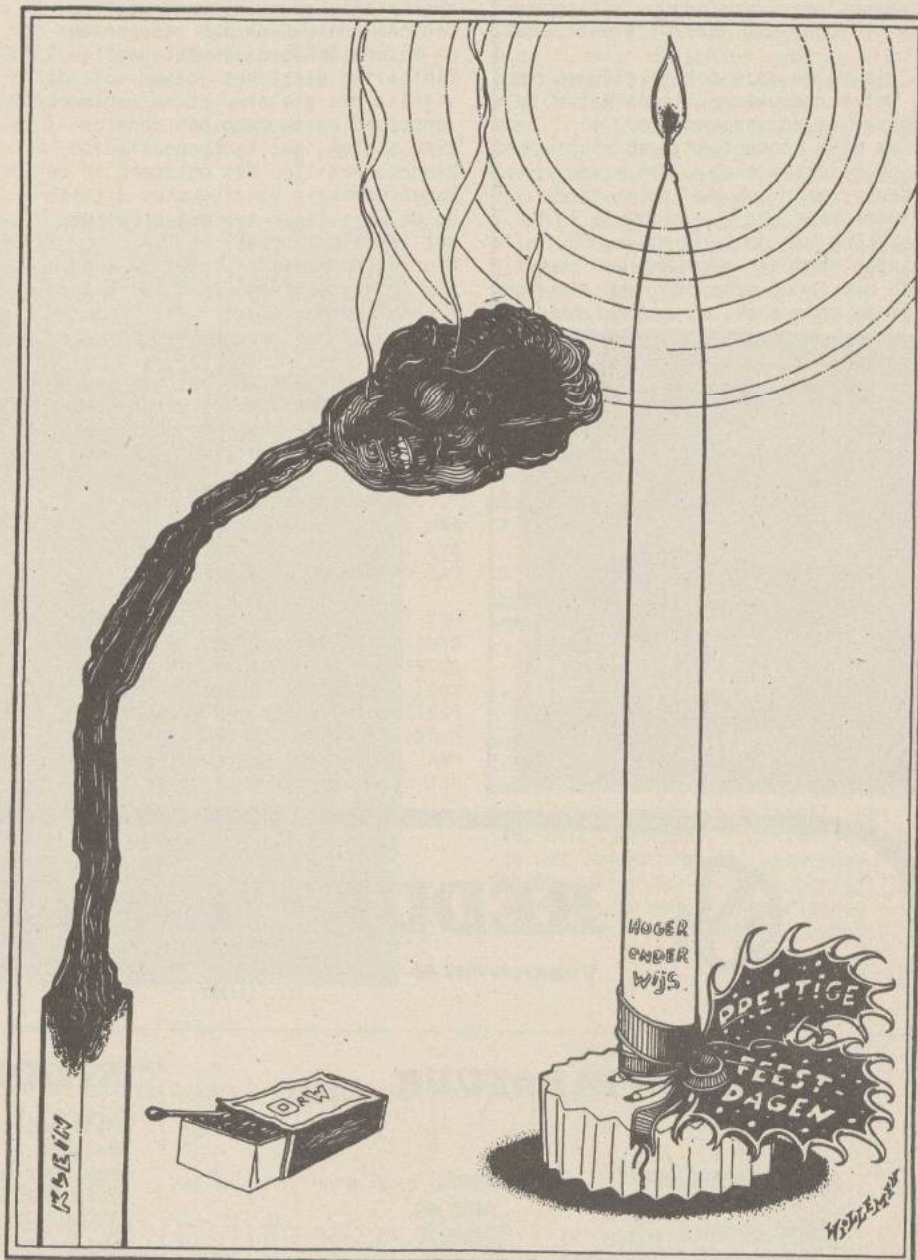
DONDERS'

Tot volgend jaar,

Deze keer geen bijdrage van mij,
omdat ik al op vakantie ben.

Ben Donders

Ben Donders.

BETER LAAT DAN NOOIT. VUL IN DIE BON!

NAAM:

ADRES:

WOONPLAATS:

STUDIERICHTING:

NAIT SOEZ'N

UITGAVE VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND

NAIT SOEZ'N

UITGAVE VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND

NAIT SOEZ'N

UITGAVE VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND

WORDT LID VAN DE

GSB, GIRO: 1229746.

TEL: 114597

of: 114598

WORDT LID VAN DE GSB, GIRO: 1229746. TEL: 114597
of: 114598

Diskussie over toekomst voorzieningen

Het elitaire van de studentenvoorzieningen

De studentenvoorzieningen komen er in de onlangs verschenen Intentionele begroting slecht vanaf. reeds bij een bespreking van deze begroting. Ook de brief van toenmalig staats sekretaris-Klein van 1 aug. j.l. bevatte weinig goed nieuws voor de voorzieningen. Moeten er wel studentenvoorzieningen zijn? Dat is een belangrijke vraag die bij al deze plannen matery opduiken, en waar hier op ingegaan wordt. De studentenvoorzieningen, broodnodig en toch elitair?

De geschiedenis van de externe democratisering van de universiteiten is in grote lijnen bekend. (Zie ook deze NS, stuk over de herstrukturering.)

Na de tweede wereldoorlog moest ons land snel weer worden opgebouwd. Het bedrijfsleven heeft daartoe een groot aantal hooggekwalfideerde arbeidskrachten nodig. Om aan de behoefte te voldoen is het nodig dat nieuwe lagen van de bevolking worden aangeboord om studenten te leveren. De ondernemers oefenen daartoe druk uit op de regering om de sociaal economische positie van de studenten te verbeteren, om het studeren ook mogelijk te maken voor jongeren uit de lagere inkomensgroepen. De eerste maatregelen die genomen worden zijn een uitbreiding van het beurzen- en studietoelagensysteem en een verlaging van het inschrijfgeld voor het wetenschappelijk Onderwijs. De toelagenpot is echter niet voldoende. Er heersen een aantal acute problemen t.a.v. de gezondheid (een groot aantal studenten leed aan t.b.c.) voeding en huisvesting van studenten. Om deze problemen op te lossen, worden dan gespreid over 50-er en begin 60-er jaren door de overheid een aantal specifieke indirecte studentenvoorzieningen getroffen. Bijvoorbeeld sinds 1954 worden mensa's gesubsidieerd, er worden Stichtingen gezondheidszorg en stichtingen huisvesting voor studenten opgericht. Dat het bedrijfsleven de aanpak van de overheid van het studentenhuusvesting nog onvoldoende vindt blijkt wel uit de oprichting in 1957 van de Centrale Stichting Studentenhuusvesting. Onder andere Unilever, Philips, Daf en de Hoogovens besluiten om 1600 studentenkamers te gaan bouwen. In de eerste brochure van de GSS staat de oproep "Helpt de studerende jeugd, die door het tekort aan kamers ernstig in haar studie en haar vorming wordt bedreigd. Door de opheffing van de kamernood onder studenten werkt U mede niet alleen aan de toekomstige kadervorming van uw bedrijf maar aan de toekomst van geheel Nederland. Geef hen ruimte." "De groot industrielen waren kennelijk bereid diep in hun beurs te tasten om te bereiken dat hun toekomstige kader" in de gelegenheid zou zijn hun universiteitsstad te "vormene". In 1957 komen het Rapport Rutten en de nota Gals, waarin gesteld wordt dat de studentenvoorzieningen, m.n. de indirecte voorzieningen verder moeten worden uitgebreid.

Een van de richtlijnen van Rutten en Gals is "dat er geen financiële

belemmeringen mogen zijn voor studenten die (met grote mate van waarschijnlijkheid) de bekwaamheid voor een universitaire studie (lijken te) bezitten, en dat stelsels van financiële tegemoetkomingen niet stimulerend of remmend mogen worden gebruikt voor de toeloop naar bepaalde studierichtingen" ("Naast voorstellen op het gebied van onderwijs en studiemethoden, worden dan maatregelen op het gebied van gezondheidszorg, voeding, huisvesting, sport en lichamelijke opvoeding en kulturele activiteiten aangekondigd. De beloften van Rutten en Gals Pakken anders uit dan verwacht kon worden: het regeringsbeleid neemt halverwege de zestiger jaren een draai van 180 graden.

De directe massasubsidie wordt in 1963 opgeheven. Door toedoen van de Nederlandse Studentenraad wordt per 1 september 1964 weer een subsidie van 30 ct. ingevoerd. Deze afschaffing aan de mensasubsidie is echter een symptoom van een nieuw regeringsbeleid rond de studentenvoorzieningen: de studenten moeten zich gaan verweren tegen afkalving van hun financiële positie. Er worden huurverhogingen voor de studentenkamers afgekondigd, er wordt gepoogd het kollegegeld te verdubbelen tot f 400, (1964), een nieuw studiefinancieringsstelsel wordt ingevoerd dat voor veel studenten een forse verslechtering betekend (1966), de studietoelagen blijven stelselmatig achter bij de prijzen en nog meer bij de loonontwikkelingen. Meer bekende en recente maatregelen: het kollegegeld wordt in 1972 door DS'70 minister de Brauw op f 1000,- gezet (Door verzet van studenten, die de wet met vele duizenden boycotten moet het kabinet het bedrag verlagen tot f500,-)

De behoefte een hooggekwalfideerde arbeidskrachten, en hiermee de druk van het bedrijfsleven op de overheid om het aantal academici uit te breiden is steeds meer weggevalen. De bezuinigingen op studentenvoorzieningen, en ook in de rest van het onderwijs staan niet op zich, ook op de andere kollektieve voorzieningen wordt bezuinigd. Al onder de twee kabinetten van confessionelen en VVD die aan de regering den Uyl voorafgaan wordt bezuinigd op sectoren als gezondheidszorg, welzijnszorg, onderwijs, kultuur. In die tijd wordt door de overheid m.n. het argument van het profijtbeginsel gehanteerd. Door het tegen elkaar uitspelen van verschil-

lende groepen v.d. bevolking wordt de feitelijke situatie verdoezeld. Het kabinet den Uyl zet - ondanks een andere presentatie- het bezuinigingsbeleid voort. De redenering is nu dat aparte studentenvoorzieningen onjuist zijn: studenten verkeren namelijk in een bevoorrechte positie alleen al omdat ze kunnen studeren (zo wordt gebruik gemaakt van het feit dat - juist door een slecht regeringsbeleid - slechts 14% van de studenten afkomstig is uit de lagere inkomensgroepen) en omdat ze aparte voorzieningen hebben. Daarom moet er geïntegreerd worden: de studentenvoorzieningen moeten afgebouwd worden, of opengesteld worden voor alle jongeren. De studentenhuusvesting en de mensa's gaan het eerste onder het mes. Zo gaat de SSH vanaf januari een nieuwe fase van de overheveling van het ministerie van O&W naar het ministerie van VORO in (voor de SSH-bewoners dreigen huurverhoging en/of servicerverlechteringen), de maaltijdsubsidie voor de mensa's dreigt per 1 januari a.s. te worden afgeschaft (de mensa's zullen geheel moeten verdwijnen)

Het standpunt van de studentenvakbonden hierover:

De toegankelijkheid van het wetenschappelijk onderwijs wordt nog meer geschaad als de indirecte studentenvoorzieningen zonder meer worden opgeheven of opengesteld. Als studenten verplicht worden om van de algemene maatschappelijke voorzieningen gebruik te maken komen zij voor grote kosten te staan die niet worden opgevangen, in het studiefinancieringsstelsel. De algemene voorzieningen zijn bovendien vaak niet voldoende om in de behoefte van studenten te kunnen voorzien. Eeb aantal van deze voorzieningen is niet (b.v. bijstand) of bijna nooit (ziekenfonds) van toepassing voor studenten. Er kan pas dan over integratie voor bepaalde studentenvoorzieningen gesproken worden, als de verloren mogelijkheden (zowel in de studiefinanciering als in de kwaliteit en kwantiteit van die voorzieningen) elders worden opgevangen.

In het onderstaande hoofdstukje, over de discussie in de CSV van de A.R. en de recente aanvallen van Klein op de studentenvoorzieningen wordt dit nader uitgewerkt.

CSV

Binnenkort zullen de fakulteiten moeten reageren op de CSV nota's "Studentenbeleid" waarna de discussie over de studentenvoorzieningen voorlopig afgerond zal worden in de U-raad en de Academische Raad

Vervolg van Inlegvel pagina 1.

(januari of februari). Al enkele jaren is de Commissie Studentenvoorzelingen van de A.R. bezig met het ontwikkelen van een samenhangende visie op het "Studentenbeleid". Ongeveer een jaar geleden lag een discussiestuk ter tafel dat uitstekend paste in de bezuinigingsvisie van het kabinet. Deze concept-nota stelde dat alleen die voorzieningen die rechtstreeks - in heel strikte zin - verbonden zijn emt het onderwijsproces (in de enge traditionele betekenis van overdracht van intellectuele kennis en technische vaardigheden) onverkort in stand mochten blijven. Lichamelijke en culturele vorming (ACLO, sportcentrum en USVA) werden hierin gedegradeerd tot een soort secundaire arbeidsvoorwaarde: het nivo hiervan zou genivelleerd moeten worden tot dat van de meestal-tekortschietende algemene voorzienene, en de studenten zouden hiervoor "redelijke prijzen" moeten gaan betalen.

Hoewel in de conceptnota m.b.t. de gezondheidszorg erkend werd dat de scheiding preventief-curatief onhoudbaar is, werd een nieuwe maar even weinig hanteerbare scheiding gekonstrueerd n.l. tussen "sociaal-geneeskundige" en "individueel-medische" zorg. De "individueel medische" zorg zou uit de universiteit gebannen moeten worden. De nota stuitte op groot verzet bij de betrokkenen en de studentenvakbonden. Er wordt een groot aantal amendementen ingediend en zo komt onder druk van onderaf een nota tot stand die door een overgrote meerderheid van de CSV gesteund wordt.

De visie in deze not sluit aan op al veel langer bestaande progressieve opvattingen over wat onderwijs moet inhouden (een opvatting die van Kemenade in woord in zijn (contourennota ook aanhangt; in de praktijk staat hij duidelijk een afbraakbeleid voor) Onderwijs is hier niet alleen intellectueel, maar ook kulturele, maatschappelijke, lichamelijke en emotionele ontplooiing ten behoeve van de vooruitgang van individu en maatschappij, zuld onderwijs moet toegankelijk zijn voor iedereen. Dit is trouwens een opvatting die uit de praktijk in het lager en middelbaar onderwijs, en in het gehele beroepsonderwijs allang is erkend. De culturele, maatschappelijke en lichamelijke voorzieningen worden

in het kadervan een totaal studentenbeleid geplaatst, en daarmee in het kader van het hele onderwijsproces. Voor secundaire arbeidsvoorwaarden die eventueel doelmatigheidsredenen worden geduld, maar wel omlaaggenivelleerd moeten worden (en waarvoor de student moet betalen), worden deze voorzieningen tot stukken (fakultatief) onderwijs die gewoon zo goed mogelijk moeten zijn. Omdat deze voorzieningen bijdragen tot de veelzijdige vorming van de student (realisering van de nieuwe visie op het onderwijs) en tevens bijdragen tot een beter functioneren van het onderwijs in engere zin dienen zij volgens de nota in principe gratis ter beschikking te worden gesteld. M.b.t. de medische en psychologische zorg stelt de meerderheidsnota dat preventieve (is voorkomen) en curatieve (sociaal-geneeskundige en individuele) zorg niet gescheiden kunnen worden:

" Een integrale gezondheidszorg voor studenten, die individueel gerichte, en sociaal-geneeskundige aspecten, medische en psychologische zorg omvat, dient dan ook als geheel als onderwijs-gebonden voorziening te worden beschouwd ...." (pag. 55 CSV meerderheidsnota). Afschaffing van de individuele medische zorg of van de curatie zou volgens de nota een verspilling betekenen van de grote kennis van de studentenartsen over het "universitaire molen" en de studietoestand, en bovendien zou de kennis en daarmee de sociaal-geneeskundige zorg en het preventieve werk van de studentenartsen hierdoor verslechteren. In de noodzakelijk geachte integrale universitaire gezondheidszorg is tandheelkundige zorg, gezien de inkomenspositie van de studenten een noodzakelijk onderdeel. Er wordt gepleit voor het instellen van welzijnsdiensten om recht te doen aan de onderlinge samengang van problemen van studenten in relatie tot het onderwijsproces, waarin dekanen, artsen, psychologen, studietoelichters, studieadviseurs en deels pastoren samenwerken.

Van daaruit en vanuit de opvatting van onderwijs als een volwaardige persoonlijke ontplooiing doen zij hun aanbevelingen. No enkel aanbevelingen in de nota:

- studenten dienen een bepaald minimuminkomen te ontvangen onafhankelijk van hun ouders.
- studenten dienen zich te kunnen aansluiten bij een ziekenfonds tegen een op hun budget afgestemde premie.
- studenten moeten in bepaalde gevallen een beroep kunnen doen op algemene bijstand.
- studentenbegeleiding moet als een functionele taak voor de instellingen beschouwd worden.
- de WO instelling heeft een verantwoordelijkheid voor de huisvesting van o.a. de studenten.
- prijzen voor verstrekkingen in restauratieve voorzieningen die de universiteiten dienen te verzorgen moeten aangepakt zijn aan het studentenbudget.

Echter, deze nota bleek bij de minderheid van de commissie en bij staatssecretaris Klein zwaar te vallen. De minderheid komt op de afsluitende vergaderingnota, die echter op de essentiële punten vasthoudt aan het oorspronkelijke concept. Als om de verwarring nog te vergroten zijn uitgebreide passages uit de meerderheidsnota overgeschreven.

Klein vreest dat de discussie in de AR zich tegen hem zal keren, en produceert een brief, waarin hij deze onder druk probeert te zetten. (Zie ook NS nr. 12 en 13). Het doel van de oud-staatssecretaris blijkt te zijn de studentenvoorzieningen tot bezuinigingen te dwingen. Zo "verzoekt" hij de sportvoorzieningen hun prijzen al per 1 september 1978 te verhogen tot f40,-, wat later f75,- zou moeten worden. De prijs bedraagt nu f25,-. Dat zal tot gevolg hebben dat alleen de fanatieke sporters en redelijk bemiddelden nog aan de lichamelijke vorming meedoen. Terwijl Klein aan kondigt de deuren van de universitaire voorzieningen voor het personeel potdicht te houden, verlangt hij wel openstelling voor de HBO-ers. Zonder daar evenwel uitbreiding van de akomodatie tegen over te stellen. De psychische en lichamelijke welzijnszorg en gezondheidszorg moet worden beperkt, studenten moeten worden doorverwezen naar huisartsen en psychiaters. Klein signaleert het probleem van de hoge kosten in het geval van medische behandeling wel: hij erkent dat studenten "gedwongen" slecht verzekerd zijn; maar met de redenering dat kleine zelfstandigen het ook niet goed hebben stelt hij zichzelf tevreden. Tandartsen behoren niet in het universitaire voorzieningen pakket. Hij raadt de studenten aan hun gebit voor aanvang van de studie te laten snoeren! M.b.t. de esthetische en culturele vorming (maatschappelijke vorming wordt neit genoemd) wordt dreigend aan het historische bedrag van f2500,- per instelling uit de vijftigste jaren herinnerd (nog geen 1% van de huidige USVA-begroting) Trefwoord in de brief avn Klein is normering. Andere studentenvoorzieningen die nog wel mogen blijven, moeten landelijk genormeerd worden. Deze landelijke normering tendert ernaar de bevoegdheden over het aanvragen en verdelen van middelen voor de studentenvoorzieningen te onttrekken aan de gekozen U-raad, er in handen van het ministerie te leggen. De ervaring leert dat normering pleegt neer te komen op bezuinigingsnivelering naar het laagste niveau dat er in den lande te vinden is. Te verwachten valt dat na afloop van de discussie over de CSV-nota's de afbraak plannen van de studentenvoorzieningen pas goed heel concrete vormen aan gaan nemen. De gebruikers en de studenten op de fakulteiten zullen op hun hoede zijn.

José van Reyen